

פרשת חיי שרה

ויאמר אברהם אל עבדו זקן...אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני (כד, ב)

ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו שים נא ידך תחת ירכי ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב, כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק".

א. אליעזר - עבד אברהם - בן משק ביתו, נשלח על ידי אדונו אברהם לחפש אשה הראויה ליצחק בנו. אברהם הזכיר בדבריו רק ארצו ומולדתו, אבל לא את בית אביו ואת משפחתו, למה לא אומר אברהם לעבדו שילך לבית אביו.

ב. גם יצחק לא רצה שבנו יעקב יקח אשה מבנות כנען, ושולח הוא את יעקב עצמו לחפש לו אשה ולא את אחד מעבדיו, כנאמר: "ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו ויצוהו, ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען, קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך". למה אין דעותיהם של אברהם ויצחק עולות בקנה אחד - האב שולח את עבדו ליקח אשה לבנו, והבן שולח את בנו ליקח אשה. אמנם יעקב נאלץ לברוח מבית אביו מפני רוגזו של עשיו ולא היה יכול לחכות בבית עד שימצאו לו אשה, אבל יצחק הרי לא ידע זאת, רבקה היא זו שמצאה אמתלה ליצחק שישלח את יעקב, "קצתי בחיי ... אם לקח יעקב אשה מבנות חת ... למה לי חיים".

ג. בהמשך הפסוקים לאחר שאברהם משביע את עבדו, ואליעזר שואל "אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי אל הארץ", משביעו אברהם: "השמר לך פן תשיב את בני שמה ... וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו על הדבר הזה". אם היה צורך להשביעו, סימן שאברהם חשש שישנה מדבורו, ואם כן היה עליו ודאי לשלוח את יצחק לפדן ארם, שלא ישנה מדבורו של אביו גם בלי שבועה. ואם אברהם לא רצה שיצחק יעזוב את ארץ כנען ואפילו לתקופה קצרה, אם כן למה הוא עצמו יצא למצרים לגור שם "כי כבד הרעב בארץ".

אותה שאלה יש לשאול כביכול גם על הקדוש ברוך הוא שלא מנע מאברהם לרדת למצרים, ומיצחק מנע זאת באותן נסיבות עצמן של ימי רעב: "וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה, שכן בארץ הזאת". למה אסור ליצחק מה שמותר לאברהם?!

כדי להבין את התמיהות דלעיל, יש לעיין במהלך הכתובים. אליעזר יוצא לשליחות: "ויקם וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור". ארם נהרים, זו ארצו. עיר נחור, זו מולדתו. מכאן לא יודע העבד לאן לפנות, ולכן מבקש הוא: "הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדוני אברהם". אם היה אברהם אומר לו שיפנה אל בית אביו ומשפחתו לא היה העבד במבוכה ולא היה צריך לסימנים שעשה לעצמו למצוא את המתאימה ליצחק.

ידע אברהם שבבית בתואל יש לא רק את רבקה אלא גם את לבן, שעל פיו ישק כל עניני הבית. לבן לא ירצה לשלוח את רבקה אחותו לארץ כנען, אלא ירצה שיצחק יבוא לבית בתואל אביו, ואת זה לא רצה אברהם, ולכן מוטב שיעשה לו העבד סימנים וה' יקרה לפניו את רבקה ולבן ייאלץ להסכים שרבקה תלך אחרי העבד לבית אברהם.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א

פרשת חיי שרה